

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах

2020 р., № 71, Т. 2

Збірник наукових праць

Головний редактор:

Сущенко А. – доктор педагогічних наук, професор

Заступник головного редактора:

Сущенко Л. – доктор педагогічних наук, доцент

Редакційна колегія:

Захаріна Є. – доктор педагогічних наук, професор;

Іваницький О. – доктор педагогічних наук, професор;

Кочарян А. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Пагута М. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Сущенко Т. – доктор педагогічних наук, професор;

Даріуш Скальські – доктор педагогічних наук
(Республіка Польща).

Технічний редактор: Ю. Ковальчук

Дизайнер обкладинки: А. Юдашкіна

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 71. 268 с. Т. 2.

виходить шість разів на рік

Сайт видання:

www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua

Засновник:

Класичний приватний університет
Свідоцтво Міністерства юстиції України
про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15844-4316Р від 16.10.2009 р.

Видавництво і друкарня –
Видавничий дім «Гельветика»

69002, м. Запоріжжя, вул. Олександрівська 84, оф. 414
Телефони: +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934-48-28,
+38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

*Входить до Переліку наукових фахових видань
України (категорія «Б») з педагогічних наук
(спеціальності: 011. Освітні, педагогічні науки,
012. Дошкільна освіта, 013. Початкова освіта,
014. Середня освіта, 015. Професійна освіта,
016. Спеціальна освіта) відповідно до Наказу МОН
України від 17.03.2020 № 409 (додаток 1).*

*Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)*

Видання рекомендовано до друку
та поширення через мережу Internet
Вченою радою
Класичного приватного університету
(протокол № 6 від 25.03.2020 р.)

Усі права захищені.
Повний або частковий передрук і переклади дозволено
лише за згодою автора і редакції.
При передрукуванні посилання на збірник наукових праць
«Педагогіка формування творчої особистості
у вищій і загальноосвітній школах»
обов'язкове.

Редакція не обов'язково поділяє думку автора
і не відповідає за фактичні помилки,
яких він припустився.

Адреса редакції:
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б.
Телефони/факс: +38 098 24 61 364.

Здано до набору 24.03.2020.
Підписано до друку 01.04.2020.
Формат 60×84/8. Цифровий друк. Наклад 150 пр.

ЗМІСТ**ВИЩА ШКОЛА**

<i>О. Е. Анісімова, Н. В. Кабельнікова</i> ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗДО.....	10
<i>Г. П. Апалат, О. П. Максимова</i> ВИЗНАЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗВО.....	15
<i>І. А. Арсененко, О. М. Левада, О. З. Байтеряков, І. А. Донченко, І. А. Донець</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	19
<i>В. В. Бабкін</i> АНАЛІЗ ВИХІДНОГО РІВНЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ».....	24
<i>М. Ю. Барна, Л. Г. Медвідь</i> ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	28
<i>О. О. Безкопильний, С. В. Гречуха, П. М. Гунько</i> СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ.....	38
<i>О. П. Безлуцька</i> ПСИХІЧНА СТІЙКІСТЬ МАЙБУТНІХ МОРЯКІВ ЯК ОСНОВА ГОТОВНОСТІ ДО РОБОТИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ.....	43
<i>А. Я. Бондарчук</i> РОЛЬ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ У ФОРМУВАННІ ВОКАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ НАПРЯМІВ ОСВІТИ.....	47
<i>С. О. Бурчак, Л. В. Бурчак</i> ПРОЄКТУВАННЯ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	51
<i>О. Д. Ветрова</i> ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ВЗАЄМОДІЇ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ В РОБОТІ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ОСВІТНІЙ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИЦІ.....	57
<i>Л. В. Гончар</i> МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	64
<i>Н. І. Гречаник</i> ЕТНОРЕГІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	69

<i>М. І. Драчук, З. Я. Федорович</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПРОВІЗОРІВ.....	75
<i>Ю. В. Дутчак</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	79
<i>Н. Ю. Заєць</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ.....	85
<i>О. С. Капінус</i> ІНТЕГРАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЯК МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ.....	91
<i>О. Л. Кірдан, О. Г. Пенькова</i> МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ – ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ СКЛАДНИК ПІДГОТОВКИ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ.....	96
<i>А. І. Клєба</i> ВИКОРИСТАННЯ WEB-ТЕХНОЛОГІЙ МАЙБУТНІМИ ВИХОВАТЕЛЯМИ У ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	101
<i>О. Ю. Коваль, К. О. Кулик</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	105
<i>Yu. V. Korochynska</i> DISCIPLINE “PROPEDEUTICS OF PHYSICAL THERAPY” AS A COMPONENT OF FORMATION OF PROFESSIONAL IDENTITY OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL THERAPY, ERGOTHERAPY.....	109
<i>Г. О. Корінна, Н. Д. Трофаїла</i> ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	113
<i>К. Г. Корсікова, Н. В. Пилипенко</i> ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЕСТЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ.....	118
<i>С. М. Крашевська</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОНЛАЙН-ОСВІТИ.....	123
<i>Л. В. Куземко</i> ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПЕДАГОГА ЯК СКЛАДНИК ЙОГО ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	127
<i>О. А. Кузнецова</i> КРИТЕРІЇ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ ЗІ ШКОЛЯРАМИ.....	132

<i>А. О. Лагойський</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІЙ ТА ПРИНЦИПІВ ПЕДАГОГІЧНОГО САМОМЕНЕДЖМЕНТУ.....	139
<i>Н. Г. Левіна</i> ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН.....	144
<i>Є. В. Луценко</i> ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ФАСИЛІТАТОРСЬКОЇ ФУНКЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	150
<i>С. А. Мамиченко</i> СИСТЕМНИЙ І КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХОДИ – МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ.....	156
<i>Н. М. Мирончук</i> ПРОЄКТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ КОНТЕКСТНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ДО САМООРГАНІЗАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	162
<i>О. А. Мирошниченко</i> СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	168
<i>А. В. Окаєвич</i> ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЯК АКТУАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	173
<i>Г. А. Омок</i> ОСОБЛИВОСТІ КОНТИНГЕНТУ УЧНІВ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ ГОТОВНОСТІ ДО ФАХОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ З НИМИ.....	177
<i>Г. Г. Ониськів, С. П. Міщенко</i> МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	182
<i>К. П. Осадча, В. В. Осадчий, В. С. Круглик, І. М. Наумук</i> ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	187
<i>О. В. Пономаренко</i> ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПСИХОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЇХ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	193
<i>А. М. Приходько</i> «ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ» В СИСТЕМІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЗВО ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	199

<i>T. S. Rozumna</i> TEACHING CRITICAL THINKING FUTURE ENGLISH TEACHERS.....	204
<i>М. Г. Саморок, В. В. Халеп, Н. Л. Височіна, О. В. Хацаюк, Р. О. Іванішин</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРАВООХОРОНЦІВ МВС УКРАЇНИ ПІДРОЗДІЛІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДО ДІЙ У ГІРСЬКИХ УМОВАХ.....	208
<i>І. І. Сидорук</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ MIND MAPPING У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	216
<i>Н. С. Скрипник</i> КУРС ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ.....	221
<i>В. О. Смікал</i> УМОВИ ТА ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ.....	225
<i>В. А. Федь, І. Є. Федь</i> САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ІЗ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ.....	230
<i>О. С. Філоненко, Н. В. Білоусова, Т. В. Гордієнко</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	235
<i>В. А. Шемчук, Н. Б. Вербин, О. С. Нестеров, М. М. Василенко, Є. В. Малахов</i> ПЕДАГОГІЧНА МОДЕЛЬ УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАСОБАМИ СЛУЖБОВО-ПРИКЛАДНИХ ЄДИНОБОРСТВ.....	241
<i>В. А. Шемчук, В. П. Семененко, С. В. Трачук, Г. С. Храпач, С. П. Ляхович</i> СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДТРИМАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ САМОІЗОЛЯЦІЇ.....	249
<i>І. В. Шиманович</i> ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПОТРЕБИ В ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИХОВАННІ: НАУКОВІ ДЖЕРЕЛА Й ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ПОНЯТЬ.....	256
<i>Н. В. Шульга</i> СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ МЕДИЦИНИ.....	261

CONTENTS

HIGH SCHOOL

<i>Anisimova O., Kabelnikova N.</i> INTERACTIVE FORMS OF EDUCATION AS A MEANS OF FORMING, THE ABILITY OF FUTURE PRESCHOOL EDUCATORS FOR PARTNERSHIP IN PROFESSIONAL ACTIVITIES.....	10
<i>Apalat H., Maksymova O.</i> DEFINITION OF MOTIVATION PECULIARITIES OF STUDENTS' EDUCATION IN HIGHER SCHOOL INSTITUTIONS.....	15
<i>Arsenenko I., Levada O., Baiteriakov O., Donchenko L., Donets I.</i> ENSURING THE EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL PROGRAMS IN THE TRAINING OF HIGHLY QUALIFIED SPECIALISTS IN THE TOURISM INDUSTRY.....	19
<i>Babkin V.</i> ANALYSIS OF THE INITIAL LEVEL OF INFORMATION-ANALYTICAL COMPETENCE OF STUDENTS OF THE SPECIALTY "COMPUTER SCIENCE".....	24
<i>Barna M., Medvid L.</i> BASIC PRINCIPLES OF FORMING THE SYSTEM OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTION.....	28
<i>Bezcopylny O., Hrechukha S., Gunko P.</i> SPECIFICITY OF THE FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE PREPARATION IN THE HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENTS OF GERMANY.....	38
<i>Bezlutska O.</i> MENTAL RESISTANCE OF FUTURE MARINE SPECIALIST AS A BASIS OF READINESS TO WORK UNDER THE EXTREME CONDITIONS.....	43
<i>Bondarchuk A.</i> THE ROLE OF THE POP SONG IN THE FORMATION OF VOCAL CULTURE OF STUDENTS OF MUSICAL AND PEDAGOGICAL AREAS OF EDUCATION.....	47
<i>Burchak S., Burchak L.</i> DESIGNING A SYSTEM FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY OF FUTURE TEACHERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING.....	51
<i>Vetrova O.</i> THE PROBLEM OF INTENDED SOCIAL WORK TEACHERS' PREPARATION FOR THE INTERACTION OF FAMILY AND SCHOOL IN WORK WITH GIFTED CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE IN EDUCATIONAL THEORY AND PRACTICE.....	57
<i>Honchar L.</i> MODEL OF FORMATION OF CULTURE OF PROFESSIONAL ACTIVITY OF FUTURE MANAGERS IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE UNIVERSITY.....	64
<i>Hrechanyk N.</i> ETHNO-REGIONAL BASES IN THE FORMATION OF CULTURAL COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS.....	69

<i>Drachuk M., Fedorovych Z.</i> INFORMATION-COMMUNICATION COMPETENCE FORMATION ON DISTANCE LEARNING OF FUTURE PHARMACISTS.....	75
<i>Dutchak Yu.</i> INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES AS OF QUALITY ASSURANCE FOR PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SECONDARY EDUCATION MASTERS IN PHYSICAL CULTURE.....	79
<i>Zayets N.</i> FORMATION OF READINESS FOR PROFESSIONAL MOBILITY OF FUTURE HEADS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL ON THE BASIC OF COMPETENT APPROACH.....	85
<i>Kapinus O.</i> INTEGRATION OF METHODOLOGICAL APPROACHES TO PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE OFFICERS OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AS A METHOD OF FORMING THEIR PROFESSIONAL SUBJECTIVITY.....	91
<i>Kirdan O., Penkova O.</i> METHODS OF TEACHING IN HIGHER EDUCATION – THE FUNDAMENTAL COMPONENT OF TRAINING A DOCTOR OF PHILOSOPHY.....	96
<i>Klieba A.</i> USAGE OF WEB-TECHNOLOGIES BY FUTURE EDUCATORS IN THE PROCESS OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TRAINING.....	101
<i>Koval O., Kulyk K.</i> IMPROVING THE EFFICIENCY OF STUDENTS' INDEPENDENT WORK IN THE FOREIGN LANGUAGE LEARNING PROCESS.....	105
<i>Kopochynska Yu.</i> DISCIPLINE “PROPEDEUTICS OF PHYSICAL THERAPY” AS A COMPONENT OF FORMATION OF PROFESSIONAL IDENTITY OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL THERAPY, ERGOTHERAPY.....	109
<i>Korinna H., Trofailya N.</i> FEATURES OF READINESS OF FUTURE SOCIAL TEACHERS FOR THE EMOTIONAL DEVELOPMENT OF CHILDREN IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	113
<i>Korsykova K., Pylypenko N.</i> THEORETICAL AND PRACTICAL FUNDAMENTALS OF AESTHETIC TRAINING OF FUTURE TEACHERS: RETROSPECTIVE ANALYSIS.....	118
<i>Krashevskaya S.</i> ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF ONLINE EDUCATION.....	123
<i>Kuzemko L.</i> FORMATION OF THE TEACHER IMAGE AS A COMPONENT OF HIS PERSONAL AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT.....	127
<i>Kuznetsova O.</i> CRITERIA FOR METHODOLOGICAL PREPARATION OF FUTURE MUSIC TEACHERS FOR EDUCATIONAL WORK WITH SCHOOLCHILDREN.....	132

<i>Lahoiskyi A.</i> TO THE PROBLEM OF DETERMINING THE FUNCTIONS AND PRINCIPLES OF PEDAGOGICAL SELF-MANAGEMENT.....	139
<i>Levina N.</i> THE DEVELOPMENT OF DIAGNOSTIC COMPETENCE OF FUTURE CORRECTIONAL TEACHERS IN PROFESSIONALLY ORIENTED COURSES: PROBLEM STATEMENT.....	144
<i>Lutsenko E.</i> DIAGNOSTICS OF READINESS OF FUTURE MANAGERS TO IMPLEMENT THE FACILITATION FUNCTION IN PROFESSIONAL ACTIVITIES.....	150
<i>Mamychenko S.</i> SYSTEMIC AND COMPETENCY-BASED APPROACHES ARE THE METHODOLOGICAL BASIS FOR THE FORMATION OF A CULTURE OF COMPETITIVE RELATIONS AMONG FUTURE BUSINESS ADMINISTRATION SPECIALISTS.....	156
<i>Myronchuk N.</i> DESIGN OF ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF CONTEXT TRAINING OF FUTURE LECTURERS IN HIGHER EDUCATION TO SELF-ORGANIZATION IN PROFESSIONAL ACTIVITY.....	162
<i>Myroshnychenko O.</i> STRUCTURAL AND FUNCTIONAL MODEL OF FORMATION DIGITAL COMPETENCE OF THE FUTURE TEACHERS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	168
<i>Okaievych A.</i> FORMATION OF EMOTIONAL AND VOLUNTARY STABILITY OF FUTURE OFFICERS OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AS A CURRENT PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM.....	173
<i>Omok H.</i> AN FEATURES OF THE STUDENTS ENROLLED AT MODERN VOCATIONAL EDUCATION AND THE PROBLEM OF DEVELOPING READINESS OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TO INTERACT WITH THEM PROFESSIONALLY.....	177
<i>Oniskiv G., Mishchenko S.</i> METHODICAL FUNDAMENTALS OF PROCESS IMPROVEMENT FORMATION OF PERFORMANCE SKILLS FUTURE TEACHERS OF MUSIC ART.....	182
<i>Osadcha K., Osadchyi V., Kruhlyk V., Naumuk I.</i> BLENDED LEARNING AS A FORM OF MODERN TRAINING FOR FUTURE SPECIALIST IN VOCATIONAL EDUCATION.....	187
<i>Ponomarenko O.</i> THE CONTENT AND TECHNOLOGIES UPDATES IN PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MASTERS OF PSYCHOLOGY IN THE CONTEXT OF FORMATION OF THEIR READINESS FOR THE PROFESSIONAL ACTIVITY IN NON-FORMAL EDUCATION.....	193

<i>Prykhodko A.</i> "CLOUD TECHNOLOGIES" IN THE SYSTEM OF LANGUAGE TRAINING OF FOREIGN STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF TECHNICAL PROFILE.....	199
<i>Rozumna T.</i> TEACHING CRITICAL THINKING FUTURE ENGLISH TEACHERS.....	204
<i>Samorok M., Khalep V., Vysochina N., Khatsaiuk O., Ivanishyn R.</i> FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES THE SERVICEMEN OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE OF THE SPECIAL PURPOSE UNITS FOR ACTIONS IN MOUNTING CONDITIONS.....	208
<i>Sydoruk I.</i> USING MIND MAPS FOR THE FORMATION OF SOCIAL COMPETENCE OF STUDENTS.....	216
<i>Skrypnyk N.</i> FOREIGN LANGUAGE COURSE AS A FACTOR IN THE MEDIA LITERACY DEVELOPMENT OF FUTURE ENGINEERS.....	221
<i>Smikal V.</i> CONDITIONS AND FACTORS OF FORMATION OF GENDER CULTURE OF FUTURE TEACHERS.....	225
<i>Fed V., Fed I.</i> INDEPENDENT WORK OF FOREIGN LANGUAGE STUDENTS AS A MEANS OF IMPROVING THE QUALITY OF LANGUAGE COMPETENCE.....	230
<i>Filonenko O., Bilousova N., Hordiienko T.</i> ORGANIZATION OF PROPAEDEUTIC TEACHING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM.....	235
<i>Shemchuk V., Verbyn N., Nesterov O., Vasylenko M., Malakhov Ye.</i> PEDAGOGICAL MODEL OF IMPROVING SPECIAL PHYSICAL READINESS OF FUTURE OFFICERS BY MEANS OF SERVICE-APPLIED MARTIAL ARTS.....	241
<i>Shemchuk V., Semenenko V., Trachuk S., Khrapach H., Liakhovych S.</i> STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL OF THE USE OF TECHNICAL TRAINING TO MAINTAIN PHYSICAL HEALTH OF STUDENTS IN TERMS OF SELF-ISOLATION.....	249
<i>Shymanovych I.</i> THE FORMATION OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS' NEED FOR PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT: SCIENTIFIC ORIGINS AND DEFINITION ANALYSIS OF KEY CONCEPTS.....	256
<i>Shulha N.</i> STRUCTURAL AND FUNCTIONAL MODEL FOR FORMATION OF LEGAL CULTURE OF FUTURE MASTERS OF MEDICINE.....	261

УДК 378.14:355.23-796.8.012.6 (075.8)
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.71-2.45>

В. А. Шемчук

кандидат педагогічних наук,
начальник науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій
Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

Н. Б. Вербин

кандидат педагогічних наук,
начальник кафедри теорії, методики та організації фізичної підготовки і спорту
Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій
Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

О. С. Нестеров

старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

М. М. Василенко

викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів Національної гвардії України
Київського факультету
Національної академії Національної гвардії України

Є. В. Малахов

викладач кафедри теорії, методики та організації фізичної підготовки і спорту
Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій
Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

ПЕДАГОГІЧНА МОДЕЛЬ УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАСОБАМИ СЛУЖБОВО-ПРИКЛАДНИХ ЄДИНОБОРСТВ

Статтю присвячено актуальним питанням формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів Збройних сил України (далі – ЗСУ) та Національної гвардії України (далі – НГУ) із використанням техніко-тактичного арсеналу бойового самбо та засобів кросфіт. Головною метою цієї роботи є визначення впливу засобів кросфіт на швидкісно-силові якості курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) ЗСУ та НГУ, які займаються бойовим самбо.

Дослідження організовано та проведено на навчально-матеріальних базах Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. І. Черняхівського, Національної академії Національної гвардії України (2019–2020 р.р.). З метою підтвердження ефективності розробленої нами педагогічної моделі формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів із використанням засобів бойового самбо проведено педагогічний експеримент. Досліджуваних курсантів було поділено на контрольну групу (К_г, n=8 осіб, курсанти Національної академії Національної гвардії України) та експериментальну групу (К_е, n=8 осіб, курсанти Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. І. Черняхівського). До початку педагогічного експерименту досліджувані курсанти К_г та Е_г за рівнем розвитку швидкісно-силових якостей та техніко-тактичної підготовленості з рукопашного бою достовірно не відрізнялися (P>0.05).

Під час педагогічного експерименту курсанти К_е використовували традиційну методику розвитку та вдосконалення швидкісно-силових якостей під час навчально-тренувальних занять із бойового самбо, а також практичних навчальних занять із рукопашного бою (в системі спеціальної фізичної підготовки). Своєю чергою курсанти Е_г додатково використовували розроблену членами НДГ педагогічну модель формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ з акцентованим використанням техніко-тактичного арсеналу бойового самбо та засобів кросфіт. Наприкінці педагогічного експерименту членами науково-дослідної групи проведено контрольне тестування рівня сформованості військово-прикладних навичок рукопашного бою, а також рівня розвитку швидкісно-силових якостей майбутніх офіце-

рів ЗСУ і НГУ, які займаються бойовим самбо. Порівняння показників до та після використання запропонованої нами «педагогічної моделі» показало, що результати, отримані наприкінці педагогічного експерименту, в досліджуваних групах суттєво підвищилися порівняно з вихідними даними і ці відмінності в основному достовірні (Eg , $P < 0,05$).

Ключові слова: бойове самбо, військовослужбовці, кросфіт, курсанти, педагогічна модель, рукопашний бій, тактика, техніка, швидкісно-силова підготовка.

Постановка проблеми. Наявний стан соціально-економічного розвитку України переживає значні потрясіння, які пов'язані з різними негативізмами: бойові дії на сході України, загострення криміногенної обстановки, всесвітня пандемія (COVID-19) та інші негаразди. Не оминають зазначені вище об'єктивні негативні фактори існування та розбудови нашої держави й силові структури, такі як Збройні сили України (далі – ЗСУ) та Національна гвардія України (далі – НГУ), які за своїм призначенням знаходяться в зоні безпосередньої відповідальності за превентивну та виконавчу складову частину з недопущення й усунення вищезазначених негативізмів.

Прогнозується ймовірність силових конфліктів, терористичних актів, спалаху злочинності, що передбачає застосування прийомів рукопашного бою, а у крайніх випадках – вогнепальної зброї та спеціальних засобів із метою виконання завдань за призначенням. Варто зауважити, що саме службово-прикладний рукопашний бій (заходи фізичного впливу) в системі професійної підготовки майбутніх офіцерів та військовослужбовців різних категорій і вікових груп максимально наблизений до умов бойових дій.

Своєю чергою додаткові тренування майбутніх офіцерів у чисельних секціях із бойового самбо й інших повноконтактних єдиноборств забезпечують у них стійкі практичні навички, необхідні для затримання, полонення, знищення супротивника під час виконання службово-бойових завдань. Крім цього, участь військовослужбовців та майбутніх офіцерів у змаганнях із бойового самбо дає змогу додатково удосконалити індивідуальну техніко-тактичну підготовленість зі службово-прикладного рукопашного бою, що, безсумнівно, забезпечує успіх під час двобою із супротивником (супротивниками) на полі бою або під час спеціальних операцій.

Відповідно до вищезазначеного вважаємо, що найважливішим компонентом, який впливає на підвищення рівня індивідуальної спеціальної фізичної підготовленості (спортивний результат у обраному виді єдиноборств) військовослужбовців на всіх етапах професійної підготовки (багаторічної спортивної підготовки) є швидкісно-силова підготовка, що підкреслює актуальність вибраного напрямку дослідження.

Дослідження проведене відповідно до Зведеного плану НДР і ДКР (РК) Українського інституту науково-технічної і економічної інфор-

мації (шифр «Модель-РБ», номер державної реєстрації 0108U007536).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку та вдосконалення військово-прикладних навичок рукопашної підготовки, спеціальної фізичної підготовленості військовослужбовців ЗСУ та НГУ присвячені наукові праці Д.С. Грищенка, А.І. Мараккушина, С.Б. Малолепшого, Б.П. Лукіна, Н.А. Орленка, О.А. Моргунова, О.І. Поповича, О.В. Пристинського, С.В. Романчука, Ю.С. Фіногорова, О.В. Хацаюка, А.М. Чуха, О.А. Ярещенка та інших учених і практиків.

Подальший моніторинг науково-методичної та спеціальної літератури (Інтернет-ресурсів) у напрямі використання сучасних педагогічних технологій, спрямованих на розвиток та вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості військовослужбовців ЗСУ та НГУ, дав нам змогу виявити роботи А.С. Андруса [1], О.В. Петрачкова [2], О.А. Моргунова [3], Р.І. Любича [4], О.В. Хацаюка [5] та інших учених (Ю.А. Бородіна, Б.В. Ендальцева, М.Т. Лобжи, В.А. Нікішкіна, О.Г. Поддубного, Ф.І. Попова, А.В. Турчинова), в яких розкривається система формування професійних компетентностей у напрямі спеціальної фізичної підготовленості військовослужбовців ЗСУ, НГУ й інших силових структур та спеціальних служб України, що забезпечує ефективне виконання ними завдань за призначенням.

Під час подальшого аналізу спеціальної науково-методичної літератури нами були виявлені наукові праці: Ю.М. Антошківа [6], В.Ф. Бойка, Г.В. Данька [7], О.В. Коленкова [8], А.І. Пістуна [9], П.С. Василькова, В.М. Сідорова [10], Р.А. Троня, В.М. Ільїна, Р.В. Бицюрі [11], А.А. Приймакова [12], О.О. Волошина [13], в яких розкриваються основні складники розвитку та вдосконалення фізичної підготовленості єдиноборців. Аналіз сутності та структури побудови системи фізичної підготовки єдиноборців дав змогу членам науково-дослідної групи визначити їх ступінь впливу на рівень рукопашної підготовки майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ.

Незважаючи на значну кількість робіт у вибраному нами напрямі дослідження, зазначені вище наукові праці частково висвітлюють систему (алгоритм) розвитку та вдосконалення швидкісно-силових якостей бойових самбістів (єдиноборців), що потребує додаткового дослідження.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення впливу засобів кросфіт на швид-

кісно-силові якості курсантів вищих військових навчальних закладів ЗСУ та НГУ, які займаються бойовим самбо.

Для досягнення мети дослідження планувався вирішити такі завдання:

- здійснити моніторинг науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-ресурсів) у напрямі використання сучасних педагогічних технологій, спрямованих на розвиток та вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості військовослужбовців ЗСУ та НГУ;

- провести аналіз спеціальної науково-методичної літератури в напрямі вдосконалення швидкісно-силових якостей єдиноборців та визначити їх вплив на рівень рукопашної підготовки майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ;

- розробити та апробувати педагогічну модель формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ з акцентованим використанням техніко-тактичного арсеналу бойового самбо та засобів кросфіт.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети та завдань дослідження було створено науково-дослідну групу, до складу якої увійшли провідні учені та практики в напрямі спеціальної фізичної підготовки та службово-прикладних єдиноборств військовослужбовців ЗСУ та НГУ (В.А. Шемчук, Н.Б. Вербин, О.С. Нестеров, М.М. Василенко, Є.В. Малахов, О.В. Хацаюк).

Дослідження організовано та проведено на навчально-матеріальних базах: Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. І. Черняхівського та Національної академії Національної гвардії України (2019–2020 р.р.).

На першому етапі дослідження (вересень-листопад 2019 р.) здійснено моніторинг науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-ресурсів) у напрямі використання сучасних педагогічних технологій, спрямованих на розвиток та вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості військовослужбовців ЗСУ та НГУ.

Упродовж другого етапу дослідження (грудень 2019 – січень 2020 р.р.) проведено аналіз спеціальної науково-методичної літератури в напрямі вдосконалення швидкісно-силових якостей єдиноборців та визначено їх вплив на рівень рукопашної підготовки майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ.

Третій етап дослідження (лютий-травень 2020 р.) був присвячений розробці та апробації педагогічної моделі формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ з акцентованим використанням техніко-тактичного арсеналу бойового самбо (далі – «педагогічна модель») та засобів кросфіт.

З метою підтвердження ефективності (функціональності) розробленої «педагогічної моделі»

членами науково-дослідної групи (НДГ) проведено педагогічний експеримент, до якого залучалися курсанти зазначених вище ВВНЗ ЗСУ та НГУ (n=16 осіб). Середній вік досліджуваних – 19,6 років; спортивна кваліфікація: 4 особи – майстра спорту України (МСУ), 4 особи – кандидати в майстри спорту України (КМСУ), 8 осіб – 1 спортивний розряд із бойового самбо відповідно. Учасників педагогічного експерименту було поділено на контрольну групу (Кг, n=8 осіб, курсанти Національної академії Національної гвардії України) та експериментальну групу (Ег, n=8 осіб, курсанти Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ ім. І. Черняхівського).

До початку педагогічного експерименту досліджувані курсанти Кг та Ег за рівнем розвитку швидкісно-силових якостей та техніко-тактичної підготовленості з рукопашного бою достовірно не відрізнялися ($P > 0,05$).

Під час педагогічного експерименту досліджувані курсанти Кг використовували традиційну методику розвитку та вдосконалення швидкісно-силових якостей під час навчально-тренувальних занять із бойового самбо, а також практичних навчальних занять із рукопашного бою в системі спеціальної фізичної підготовки (професійної освіти), яка передбачена відповідними керівними документами з організації рукопашної підготовки у НГУ [14], ЗСУ [15] та відповідними навчальними програмами.

Своєю чергою досліджувані курсанти Ег додатково використовували розроблену членами НДГ педагогічну модель формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ з акцентованим використанням техніко-тактичного арсеналу бойового самбо та засобів кросфіт (рис. 1).

Перший блок педагогічного експерименту (третій етап дослідження) передбачав проведення тестування рівня сформованості військово-прикладних навичок рукопашного бою, а також рівня розвитку швидкісно-силових якостей (вхідний контроль) майбутніх офіцерів ЗСУ і НГУ, які займаються бойовим самбо. Відповідно до результатів вхідного контролю (рис. 2, табл. 1) нами було розроблено план педагогічного експерименту та відповідні методичні рекомендації стосовно використання засобів кросфіту під час навчально-тренувальних занять із бойового самбо. Варто також зауважити, що головною метою використання засобів кросфіту було досягнення в курсантів-бойових самбістів Ег необхідного об'єму загальної фізичної підготовленості, розвитку абсолютної та вибухової сили та силової витривалості. Варто зауважити, що зазначені вище чинники є домінуючими для досягнення високих показників спортсменів-єдиноборців у змагальній діяльності.

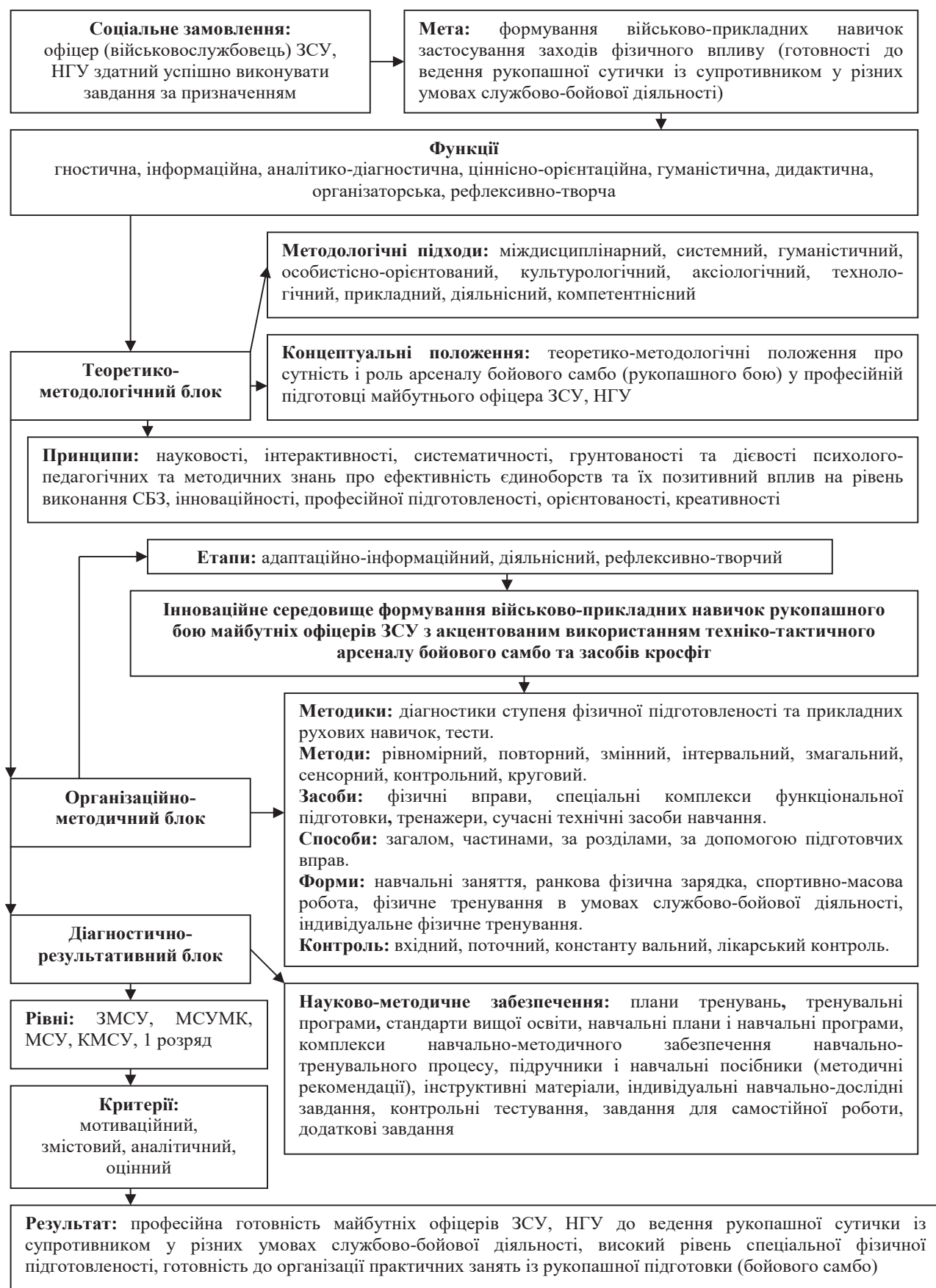

Рис. 1. Педагогічна модель формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів ЗСУ із використанням засобів б/самбо

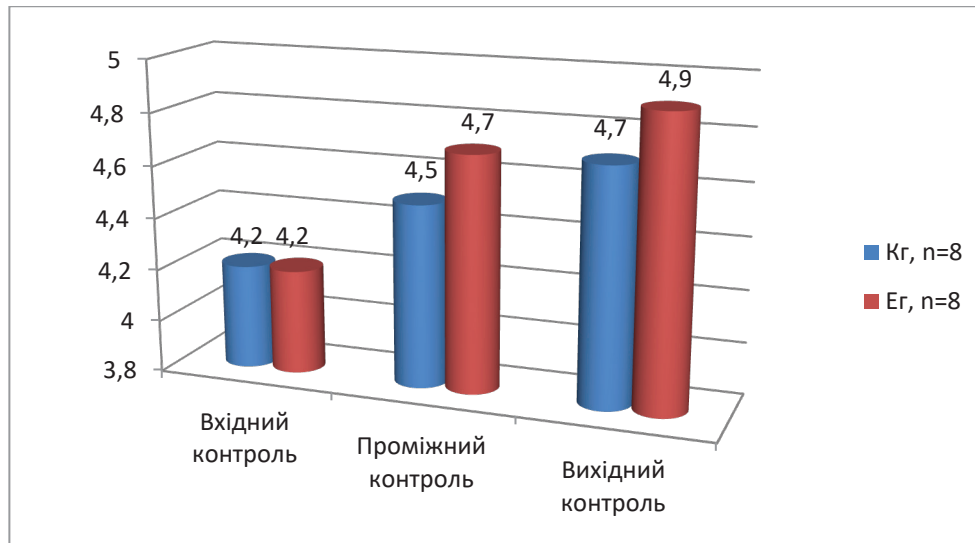

Рис. 2. Динаміка тестування рівня сформованості військово-прикладних навичок службово-прикладного рукопашного бою упродовж педагогічного експерименту

Методика використання засобів кросфіт передбачала потокове виконання комплексів функціональної та техніко-тактичної підготовки бойового самбо на спеціально облаштованих станціях (алгоритм, зміст функціональної та техніко-тактичної спрямованості наведено на рис. 3).

Послідовність проходження та зміст тренувального завдання на кожній станції змінювалася відповідно до самопочуття досліджуваних курсантів Ег. Виконання тренувальних комплексів на станціях здійснювалося упродовж 40–50 сек. (наприкінці експерименту – 60 сек), час на відпочинок 30 сек. По мірі удосконалення спеціальної витривалості та швидкісно-силових якостей тривалість роботи на кожній станції збільшувалася до 1 хв., час відпочинку збільшувався до 40 сек., але під час відпочинку досліджувані виконували імітаційні «ударні дії руками та ногами», а також вправи на відновлення дихання та розслаблення м'язів. Кількість виконання тренувальних циклів поступово була доведена до трьох. Щомісяно здійснювався проміжний контроль рівня сформованості військово-прикладних навичок рукопашного бою, а також рівня розвитку швидкісно-силових якостей.

Варто підкреслити, що для кожного досліджуваного була встановлена індивідуальна кількість повторів на кожній станції (частота серцевих скорочень (ЧСС) сягала 114–150 уд/хв (1 аеробна зона). Крім цього, членами НДГ здійснювався систематичний контроль за особливостями відновлення досліджуваних курсантів за період відновлення, а також акцентувалося на дотриманні заходів безпеки та попередженні травматизму під час тренувань. Цей алгоритм роботи на тренувальних станціях використовувався двічі на тиждень упродовж практичної апробації розробленої нами «педагогічної моделі», що призвело до ство-

рення накопичувального ефекту та підвищення результативності в змагальній діяльності та показниках техніко-тактичної підготовленості зі службово-прикладного рукопашного бою.

Наприкінці педагогічного експерименту (другий блок, третій етап дослідження) було проведено контрольне (вихідний контроль) тестування рівня сформованості військово-прикладних навичок рукопашного бою, а також рівня розвитку швидкісно-силових якостей майбутніх офіцерів ЗСУ і НГУ, які займаються бойовим самбо (результати вихідного контролю викладено на рис. 2, табл. 1).

Варто підкреслити, що оцінювання рівня сформованості військово-прикладних навичок службово-прикладного рукопашного бою упродовж педагогічного експерименту здійснювалося методом експертної оцінки за 5-бальною шкалою оцінювання (де «5» – максимальний бал, а «1» – мінімальний). Порівняння показників до та після використання запропонованої нами «педагогічної моделі» членами науково-дослідної групи показало, що результати, отримані після педагогічного експерименту, в досліджуваних групах суттєво підвищилися порівняно з вихідними даними, і ці відмінності в основному достовірні (Ег, $P < 0,05$).

Висновки і пропозиції. Таким чином, відповідно до результатів педагогічного експерименту нами визначено та підтверджено позитивний вплив засобів кросфіту на швидкісно-силові якості курсантів ВВНЗ ЗСУ та НГУ, які займаються бойовим самбо.

Внаслідок моніторингу науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-ресурсів) у вибраному напрямі дослідження нами встановлено, що зазначені вище наукові праці частково висвітлюють систему (алгоритм) розвитку та вдосконалення швидкісно-силових якостей бойових

Таблиця 1

Кореляційний зв'язок рівня розвитку швидкісно-силових якостей досліджуваних Ег (n=8 осіб) та Кг (n=8 осіб), які займаються бойовим самбо упродовж педагогічного експерименту

№ з/п	Тестові вправи	Вагові категорії					
		легка вага		середня вага		важка вага	
		до експ.	напр. експ.	до експ.	напр. експ.	до експ.	напр. експ.
1.	Метання набивного м'яча 4 кг (знизу-назад, м)						
	Кг, n=14 осіб	0,643	0,653*	0,750	0,775**	0,827	0,891**
	Ег, n=11 осіб	0,643	0,703**	0,775	0,825**	0,827	0,941**
2.	Ривок штанги (кг)						
	Кг, n=14 осіб	0,379	0,451**	0,603	0,612**	0,701	0,780**
	Ег, n=11 осіб	0,378	0,501**	0,603	0,662**	0,702	0,830**
3.	Вправа для м'язів черевного пресу (разів)						
	Кг, n=14 осіб	0,535	0,585**	0,589	0,639**	0,177	0,187*
	Ег, n=11 осіб	0,534	0,635**	0,587	0,689**	0,177	0,197*
4.	Жим штанги лежачи, кг						
	Кг, n=14 осіб	0,615	0,620**	0,538	0,548*	0,619	0,669**
	Ег, n=11 осіб	0,614	0,670**	0,539	0,598**	0,619	0,719**
5.	Підтягування на перекладині за 15 сек (разів)						
	Кг, n=14 осіб	0,652	0,702**	0,433	0,483**	0,277	0,287
	Ег, n=11 осіб	0,653	0,752**	0,432	0,553**	0,277	0,297*
6.	Кидки опудала 32 кг (разів) за 20 сек						
	Кг, n=14 осіб	0,222	0,270**	0,337	0,347*	0,319	0,329*
	Ег, n=11 осіб	0,223	0,320**	0,338	0,357*	0,318	0,339*
7.	Біг на 100 м (сек)						
	Кг, n=14 осіб	0,197	0,207*	0,279	0,289*	0,067	0,076*
	Ег, n=11 осіб	0,197	0,217*	0,280	0,299*	0,066	0,086*
8.	Стрибок у довжину з місця (м)						
	Кг, n=14 осіб	0,291	0,300*	0,017	0,027*	0,094	0,105*
	Ег, n=11 осіб	0,290	0,310*	0,017	0,337*	0,095	0,115*
9.	Удари руками, ногами за 20 сек (разів)						
	Кг, n=14 осіб	0,285	0,365**	0,297	0,347**	0,189	0,239**
	Ег, n=11 осіб	0,287	0,415**	0,297	0,397**	0,187	0,289**
10.	Удари кувалдою за 20 сек (разів)						
	Кг, n=14 осіб	0,257	0,307**	0,278	0,328**	0,280	0,330**
	Ег, n=11 осіб	0,257	0,357**	0,278	0,378**	0,281	0,380**

Примітка: *P≤0,01; ** P≤0,05

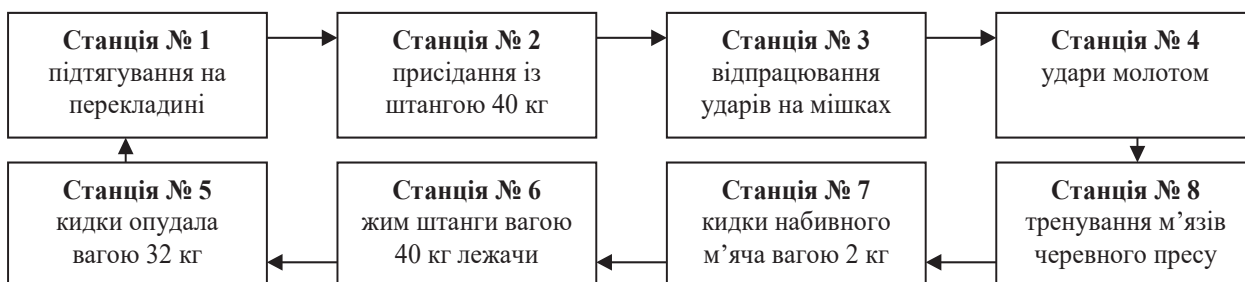

Рис. 3. Алгоритм розвитку та удосконалення швидкісно-силових якостей курсантів-бойових самбістів Ег (n=8 осіб) із використанням засобів кросфіту

самбістів (єдиноборців). З метою усунення прогалин у теоретичному та прикладному аспектах в означеній проблемі нами було розроблено та апробовано педагогічну модель формування військово-прикладних навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ з акцентованим використанням техніко-тактичного арсеналу бойового самбо та засобів кросфіт.

Результати педагогічного експерименту свідчать про високу ефективність розробленої «педагогічної моделі» та підтверджуються високими показниками показаними під час контрольних тестів та змагальної діяльності. Отже, мета роботи досягнута, а цілі виконані. Результати дослідження впроваджені в практику спеціальної фізичної підготовки курсантів (здобувачів вищої освіти) навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України ім. І. Черняхівського та Національної академії Національної гвардії України.

Ми рекомендуємо внести зміни до програм рукопашної підготовки майбутніх офіцерів ЗСУ та НГУ з урахуванням отриманих результатів педагогічного експерименту. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі передбачають розроблення змістово-функціональної моделі вдосконалення спеціальної витривалості в майбутніх офіцерів НГУ та ЗСУ, які займаються службово-прикладними видами єдиноборств.

Список використаної літератури:

1. Андрус А.С. Удосконалення фізичної підготовки багатоборців військово-спортивного комплексу : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. : 24.00.01. Львів, 2006. 22 с.
2. Петрачков О.В. Аналіз взаємозв'язку між фізичною та професійною підготовленістю у військовослужбовців різних військових спеціальностей. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2007. № 4. С. 67–69.
3. Моргунов О.А., Ярещенко О.А., Хацаюк О.В., Белошенко Ю.К. Розробка техніки рукопашного бою правоохоронців МВС України в системі спеціальної фізичної підготовки. *Честь і закон*. 2018. № 4 (67). С. 67–74.
4. Хацаюк О.В., Любич Р.І., Оленченко В.В. Удосконалення військово-професійних навичок військовослужбовців Національної гвардії України в процесі спеціальної фізичної підготовки. *Проблеми вищої освіти*. 2019. № 1 (95). С. 63–69.
5. Хацаюк О.В. Сутність та структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 65 (Т. 2). С. 144–155.
6. Антошків Ю.М., Петришин Ю.В. Взаємозв'язок рівня загальної та спеціальної фізичної підготовленості в системі професійно-прикладної фізичної підготовки перемінного складу вищих закладів освіти Міністерства надзвичайних ситуацій України. *Молода спортивна наука України*. 2004. № 8 (Т. 3). С. 6–9.
7. Бойко В.Ф., Данько Г.В. Физическая подготовка борцов : учебное пособие. Киев : «Олимпийская литература», 2004. 224 с.
8. Коленков О.В. Моделювання спеціальної фізичної підготовленості борців високої кваліфікації в заключному макроциклі на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. : 24.00.01. Київ, 2007. 20 с.
9. Пістун А.І. Спортивна боротьба : навчальний посібник. Львів : «Тріада плюс», 2008. 864 с.
10. Васильков П.С., Сидоров В.М. Влияние силовых способностей борцов на спортивный результат. *Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту*. Т. 4. Москва, 2009. С. 15–17.
11. Тронь Р.А., Ільїн В.М., Бицюра Р.В. Контроль фізичної підготовленості кваліфікованих спортсменів, які спеціалізуються у бойовому самбо. *Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2013. № 10. С. 80–83.
12. Приймаков А.А. Модельные характеристики структуры физической подготовленности борцов высокой квалификации. *Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2013. № 6. С. 36–42.
13. Волошин О.О. Удосконалення фізичної підготовленості студентів засобами боротьби на поясах Аліш в процесі фізичного виховання. *Фізичне виховання та спорт*. 2017. № 147. С. 64–68.
14. Лещеня С.В., Орленко І.П., Мелешко А.О., Забродський С.С. Інструкція з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України : інструкція. Київ : ГУНГУ, 2014. 160 с.
15. Тимчасова настанова з фізичної підготовки у Збройних силах України (НСТ-Т 01.035.001-2013 (01)) : настанова. Київ : Генеральний штаб ЗСУ, 2014. 140 с.

Shemchuk V., Verbyn N., Nesterov O., Vasylenko M., Malakhov Ye. Pedagogical model of improving special physical readiness of future officers by means of service-applied martial arts

The article is devoted to topical issues of formation of military-applied skills of hand-to-hand combat of future officers of the Armed Forces of Ukraine (AFU) and the National Guard of Ukraine (NGU) with the use of technical and tactical arsenal of combat sambo and crossfit. The main purpose of this work is to determine the impact of crossfit on the speed and strength qualities of cadets of Higher Military educational Institutions (HMEI) of the AFU and the NGU, who are engaged in combat sambo.

The research was organized and conducted on educational and material bases: Educational and Scientific Institute of Physical Culture and Sports and Health Technologies of the Ivan Chernyakhovsky National University of Defense of Ukraine; National Academy of the National Guard of Ukraine (2019–2020). In order to confirm the effectiveness of the pedagogical model developed by us for the formation of military-applied skills of hand-to-hand combat of future officers with the use of combat sambo – a pedagogical experiment was conducted. The studied cadets were divided into a control group (Kg, n = 8 people, cadets of the National Academy of the National Guard of Ukraine) and an experimental group (Kg, n = 8 people, cadets of the Educational and Scientific Institute of Physical Culture and Sports and Health Technologies of the Ivan Chernyakhovsky National University of Defense of Ukraine). Prior to the beginning of the pedagogical experiment, the studied cadets Kg and Eg did not differ significantly in the level of development of speed and strength qualities and technical and tactical training in hand-to-hand combat ($P > 0.05$).

During the pedagogical experiment, Kg cadets used the traditional method of development and improvement of speed and strength qualities during training sessions in combat sambo, as well as practical training sessions in hand-to-hand combat (in the system of special physical training). In turn, Eg cadets additionally used the pedagogical model developed by members of the research group for the formation of military-applied hand-to-hand combat skills of future officers of the AFU and NGU with emphasis on the use of technical and tactical arsenal of combat sambo and crossfit. At the end of the pedagogical experiment, members of the research group conducted a control test of the level of formation of military-applied skills of hand-to-hand combat, as well as the level of development of speed and strength qualities of future officers of the AFU and NGU engaged in combat sambo. Comparing the indicators before and after the use of our proposed «pedagogical model» it was found that the results obtained at the end of the pedagogical experiment in the studied groups significantly increased compared to baseline and these differences are mostly significant (Eg, $P < 0.05$).

Key words: *combat sambo, servicemen, crossfit, cadets, pedagogical model, hand-to-hand combat, tactics, equipment, speed and strength training.*